דף צפייה: בני חסות: היהודים תחת האסלאם

יחידה 4 · יהודים בעת החדשה · ❓ מה שינה את מעמד היהודים בארצות האסלאם – רעיונות מבפנים או כוחות מבחוץ?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: 🌴 האמנציפציה בארצות האסלאם ב-3 דקות: כל מה שצריך לבגרות🎬

⏱️ 2:14 דקות · youtube.com/watch?v=AqfWp7qM7kU

א לפני הצפייה ובמהלכה

💡 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. בארצות האסלאם היו ליהודים חופש דת ואוטונומיה קהילתית.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. ההגבלות על היהודים נאכפו באותו אופן בכל מקום ובכל זמן.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. רעיונות השוויון הגיעו לצפון אפריקה בעיקר מאירופה.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. גם יהודי מרוקו ותוניסיה קיבלו אזרחות צרפתית ב־1870.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- מדוע זכו היהודים למעמד שונה מבני דתות אחרות
- מה קיבלו בני החסות ומה נדרשו לתת
- אילו הגבלות מופיעות ב'תנאי עומר'
- מהם שני הגורמים לשינוי
- מה הייתה התגובה לצו כרמיה

1. ⏸️ אחרי הסבר מעמד בני החסות: רשמו יתרון אחד וחיסרון אחד של המעמד.

_____

_____

2. ⏸️ אחרי הצגת שני הגורמים לשינוי: מדוע לא הגיע השינוי מתוך החברה המוסלמית עצמה, לפי הסרטון?

_____

_____

3. ⏸️ אחרי צו כרמיה ותוצאותיו: מה המחיר שהיה לצו – ועבור מי?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. מדוע הוגדרו היהודים בארצות האסלאם 'בני חסות'?

א. כי היו עשירים | ב. כי נחשבו 'עם הספר' | ג. כי שירתו בצבא

2. מה היה מס הג׳יזיה?

א. מס על אדמות | ב. מס על סחורות מחו״ל | ג. מס גולגולת שהוטל על בני החסות

3. מי היה אדולף כרמיה?

א. שר המשפטים הצרפתי ומנהיג יהודי | ב. סולטן עות׳מאני

ג. רב ראשי של אלג׳יר

רגיל

1. הציגו שני יתרונות ושני חסרונות במעמד בני החסות.

---

2. ציינו את שני הגורמים לשינוי במעמד יהודי אלג׳יריה והסבירו כל אחד.

---

3. מה הייתה התוצאה של צו כרמיה עבור יהודי תוניסיה ומרוקו?

אתגר

1. השוו בין האמנציפציה בצרפת לבין האמנציפציה באלג׳יריה: ציינו הבדל אחד בגורם ובדרך.

---

2. 'מצבם היה טוב יותר משל המוסלמים – אך לא בלי מחיר'. הסבירו את המשפט בהקשר של יהודי אלג׳יריה.

ג כרטיסים משימה פעילה: מיון כרטיסיות: מהחסות לאזרחות

כל קבוצה מקבלת 12 כרטיסיות: מס גולגולת · חופש דת · איסור לבנות בית כנסת חדש · הגנה על רכוש · בתי דין קהילתיים · איסור רכיבה על סוס · כיבוש אלג׳יר בידי צרפת · בתי ספר של כי״ח · כרמיה שר המשפטים · צו 1870 · תגובה עוינת לצו · אין אזרחות ליהודי תוניסיה ומרוקו.

1. מיינו את הכרטיסיות לשלוש ערמות: 'יתרון בני החסות', 'חיסרון בני החסות', 'שינוי'.

---

2. מתוך ערמת השינוי, סדרו 'שרשרת סיבה ותוצאה' מהכרטיס הראשון לאחרון.

---

3. סמנו בצבע את הכרטיסיות של גורם 1 (שלטון אירופי) ושל גורם 2 (יהודי אירופה).

---

4. כתבו משפט אחד שמסביר מדוע המעמד השתנה דווקא באלג׳יריה.

שאלה בסגנון בגרות

1. הצג את מעמד היהודים בארצות האסלאם לפני העת החדשה, והסבר שני גורמים שהביאו לשינוי במעמדם באלג׳יריה.

כרטיס יציאה · בני חסות: היהודים תחת האסלאם

שם: _____ כיתה: _____

1. ציינו שתי הגבלות מתוך 'תנאי עומר'.

2. איזה ארגון של יהודי אירופה פעל למען יהודי צפון אפריקה?